

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

April 2025 | SL

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [GA](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LV](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SV](#)

Available Languages:

UVODNIK

Uvodnik

Civilna družba se bori proti družbeni polarizaciji

April je, pa še vedno razmišljamo o energiji in spoznanjih, ki sta jih porodila naša vodilna dogodka v marcu, v katerih je civilna družba ponovno pokazala svojo moč in odločnost.

Marec je bil v Evropskem ekonomsko-socialnem odboru res intenziven in navdihujoč mesec. Gostili smo naš letni dogodek za mlade *Vaša Evropa, vaš glas*, na katerem smo prisluhnili

glasu prihodnosti Evrope, mladim. Mnogi od njih so še dijaki, prišli so iz vseh koncev Evrope, tudi iz Združenega kraljestva in držav kandidatk za vstop v EU.

Organizirali smo tudi drugi teden civilne družbe, na katerem se je zbralo več kot 800 predstavnikov civilne družbe iz vse Evrope, ki so sodelovali v živahnih razpravah, si izmenjali najboljše prakse in skupaj iskali rešitve za krepitev demokratične udeležbe. Letos je dogodek potekal pod geslom *krepitev kohezije in udeležbe v polariziranih družbah*.

V današnjih nemirnih časih ni malo perečih vprašanj. Zakaj se je torej treba osredotočiti na polarizacijo?

Polarizacija – zaostrovanje nasprotujočih si stališč – je lahko običajen del demokratičnega diskurza, pogosto pa je zakoreninjen v ideologiji. Živahna razprava in izražanje raznolikih, celo nasprotujočih si mnenj, sta bistvena za vsako odprto in pluralistično družbo, tudi našo. Kot je EESO pogosto poudaril, je odprta in neomejena razprava „temelj participativne družbe, brez katere demokracija ne more pravilno delovati“.

Vendar pa se danes soočamo z drugačno vrsto polarizacije. Priča smo porastu negativne polarizacije in populizma, ki zavračata dialog, spodkopavata zaupanje in demokratične vrednote. V politiki in javnem življenju se krči prostor za kompromise. Ko polarizacija postane sovražna – ko neti sovražstvo ali zbuja nezadovoljstvo – ovira socialno kohezijo, povzroča delitve, v najhujših primerih vodi tudi v nasilje.

S tem, ko smo dogodek posvetili polarizaciji, smo želeli opozoriti na zaskrbljujoč porast njenih toksičnih lastnosti, ki se počasi širijo v vse pore evropskih družb.

Ta zaskrbljujoč trend se še stopnjuje zaradi številnih groženj, kot so tuje vmešavanje v demokratične procese, širjenje dezinformacij in manipulacija družbenih medijev za utišanje

nasprotujočih se glasov in spodbujanje skrajnih stališč. V času, ko so svobodni in pluralistični mediji pomembnejši kot kdaj koli prej, opažamo tudi vse večje pritiske na svobodo medijev: monopolizacijo, vmešavanja vlad ali napade na novinarje.

V EESO smo zelo zaskrbljeni zaradi porasta kaznivih dejanj iz sovraštva po vsej Evropi, vključno s tistimi, katerih tarča so vera in spol. Sovraštvo spodkopava demokracijo, slabi naše institucije in vzbuja nezaupanje med državljani.

Civilna družba ima ključno vlogo na tem področju. Organizacije civilne družbe imajo voljo in pogum za obrambo demokratičnih prostorov, spoštovanje temeljnih pravic in krepitev naših skupnosti. Sem sodi tudi preprečevanje toksičnih učinkov negativne polarizacije.

Takšna prizadevanja smo podprli v tednu civilne družbe, ki je bil prostor za pomemben dialog, sveže zamisli in skupno reševanje problemov, namenjen tudi spodbujanju udeležbe in socialne kohezije. Izpeljali smo okrogle mize povezovalnih skupin o različnih temah in en dan posvetili evropski državljanski pobudi, ki je ultimativno orodje EU za neposredno demokracijo.

EESO je v tem tednu podelil tudi 15. nagrado za civilno družbo trem izjemnim pobudam za boj proti polarizaciji po vsej Evropi. Nagrajeni projekti, izbrani izmed več kot 50 prijav iz 15 držav članic, razkrivajo tako obseg izziva kot tudi močno zavezanost akterjev civilne družbe, da se spopadejo z njim.

Upam, da so letošnji teden civilne družbe in dobitniki nagrad navdihnili nov optimizem in prepričanje o vlogi, ki jo lahko ima civilna družba pri obrambi in spodbujanju evropskih demokratičnih vrednot.

Medtem ko še vedno pregledujemo zamisli, predloge in ugotovitve z marčevskih dogodkov, smo se odločili, da v aprilski številki damo besedo nekaterim predstavnikom *tedna civilne družbe* in dogodka *Vaša Evropa, vaš glas*. Uživajte v branju.

Laurențiu Plosceanu

podpredsednik, pristojen za komuniciranje

KOLEDAR DOGODKOV

8. maj 2025

Dogodek o krepitvi avtonomnosti ranljivih migrantov

10. maj 2025

Dan Evrope 2025

22. maj 2025

Konferenca „Državljeni lahko ukrepajo proti dezinformacijam“, Lizbona, Portugalska

11. junij 2025

VPRAŠANJE ZA ...

Razdrobljenost enotnega trga neposredno vpliva na življenjske stroške v EU in številne Evropejce sili na prag revščine. Emilie Prouzet, poročevalko za [mnenje](#) o tej temi, smo vprašali, kaj EESO priporoča za obravnavo tega vprašanja ter vzpostavitev pravičnega in konkurenčnega enotnega trga.

CENA NEDELUJO?EGA ENOTNEGA TRGA JE PREVISOKA

Emilie Prouzet

Pomanjkljivo delovanje enotnega trga neposredno vpliva na življenjske stroške, zato EESO obžaluje, da se razmere slabšajo. Življenjski stroški so bolj kot kdaj prej glavna skrb naših državljanov, zlasti mladih. Najbolj prizadetih je 94,6 milijona Evropejcev, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost.

Mednarodni denarni sklad ocenjuje, so netarifne ovire v EU enakovredne carinskim dajatvam v višini približno 44 % za blago, torej so trikrat višje od ovir med zveznimi državami ZDA), če uporabimo danes aktualno primerjavo. Pri storitvah pa je ta delež kar 110 %!

To vpliva na mnoga področja, kot so hrana, stanovanja, energija, zdravstveno varstvo, izobraževanje, evropske pobude pa obstajajo. Vsi moramo okrepiti prizadevanja: države članice, zasebni subjekti in Evropska komisija v vlogi varuhinje Pogodb. Navedla bom tri ključna priporočila iz našega poročila.

Prvič, nujno moramo obravnavati ozemeljske omejitve dobave in nacionalno razdrobljenost zasebnih gospodarskih subjektov, ki omejujejo konkurenco in višajo cene za potrošnike. Glede na študijo Skupnega raziskovalnega središča iz leta 2020 dodatni stroški za potrošnike vsako leto znašajo kar štirinajst milijard

dolarjev. Glede na inflacijo je smiselno, da je njihov glavni cilj zdaj izboljšati enotni trg. Komisija si za to prizadeva predvsem prek skupine za izredne razmere na enotnem trgu. Čeprav je problem zapleten, so bili podani predlogi. Oceniti moramo njihov učinek in hitro ukrepati.

Predlagamo tudi pospešitev postopkov zoper nacionalne predpise, ki kršijo pravo EU. Preučiti bi morali možnost začasnih odredb proti očitnim kršitvam pravil EU. Preprečiti moramo ovire. Protekcionizem nekaterih držav članic učinkuje neposredno. Kaj storiti ob dejstvu, da lahko zdravila potečejo, preden jih je mogoče preusmeriti tja, kjer so potrebna?

Za spodbujanje pravičnega in konkurenčnega enotnega trga moramo tudi najti ravnotežje med preprečevanjem rahljanja visokih standardov na področju trajnostnosti, socialnega varstva in varstva delavcev ter zmanjševanjem nepotrebnih upravnih bremen in spodbujanjem čezmejne trgovine.

K BISTVU

Članica EESO in poročevalka za mnenje [*Izhod iz kriz - ukrepi za odporno, povezano in vključujoče evropsko gospodarstvo*](#) Elena

Calistru piše o nujnih ekonomskih razlogih za vzpostavitev gospodarstva, ki posameznike in podjetja ščiti pred gospodarskimi pretresi in hudimi krizami življenjskih stroškov.

GOSPODARSKA ODPORNOST: OD ODZIVANJA NA KRIZE DO ZAŠ?ITE DRŽAVLJANOV

piše Elena Calistru

Gospodarska struktura Evrope je zaradi nedavnih kriz na preizkušnji, največje breme pa nosijo navadni ljudje. Naše mnenje *Izhod iz kriz* ponuja načrt za gospodarstvo, ki ščiti posameznike in podjetja, ne pa da jih prepušča gospodarskim pretresom.

Pri tem je treba izpostaviti tri pogoje za delujoče gospodarstvo:

Gospodarske napovedi se morajo iz retrospektivne analize razviti v napovedno ukrepanje. Ko udari inflacija, je najprej vidna v nakupovalnih košaricah ljudi, preden se odrazi v gospodarskih rezultatih. Potrebujemo izpopolnjene sisteme zgodnjega odkrivanja, ki bodo zaznali ozka grla v oskrbi in anomalije v prenosu cen, preden povzročijo cenovno nedostopna živila in račune za ogrevanje. Prav gospodinjsva, ki so najbolj ranljiva za gospodarske pretrese, so jih tudi najmanj sposobna prenesti. To je resničnost, ki zahteva podrobno kartiranje ranljivosti, da omogočimo ciljno usmerjeno zaščito.

Proračunska zmogljivost mora biti usmerjena v temeljno stabilizacijo in ne le v odzivanje na izredne razmere. Instrument NextGenerationEU je bil izjemen, a improviziran. Stalni mehanizmi fiskalne stabilizacije pod nadzorom civilne družbe bi zagotovili, da bi pri odzivanju na krize zaščitili najbolj ranljive. Če se pri ekonomskem upravljanju pozabi na distribucijske učinke, posledični socialni pritisk ogrozi prav odpornost, ki jo želimo doseči. Socialnih pogojenosti pri financiranju EU ne bi smeli dojemati kot birokratske ovire, saj bi lahko zagotovile, da bo gospodarska rast prinesla izboljšanje življenjskega standarda za vse.

Povezovanje trgov je treba pospešiti tam, kjer je to najbolj pomembno za potrošnike. Cene energije, ki znatno presegajo cene v konkurenčnih državah, niso le makroekonomski kazalniki, temveč se odražajo na mesečnih položnicah, zaradi katerih so pod pritiskom proračuni gospodinjstev po vsej Evropi. Strateške naložbe v čezmejno infrastrukturo in povezovanje energetskega trga niso le abstraktni gospodarski cilji, marveč oprijemljiva pomoč družinam in podjetjem, ki jih bremenijo življenjski stroški.

Če gospodarsko politiko oblikujemo brez prispevka civilne družbe, plujemo brez lokalnega znanja, kar je sicer tehnično mogoče, a v praksi nespametno. Kadar so politike oblikovane ob polnem sodelovanju tistih, ki bodo čutili njihove posledice, bodo vedno prinesle boljše rezultate. Pri tem ne gre za posvetovanje kot formalnost, temveč za izkoriščanje skupnega znanja organizirane civilne družbe v celotnem političnem ciklu.

Evropa mora svoje socialno tržno gospodarstvo posodobiti, da ostane konkurenčno, ne pa ga opustiti. Tisti, ki menijo, da je treba izbrati bodisi konkurenčnost bodisi zaščito državljanov, imajo omejeno ekonomsko domišljijo. Da se bomo lahko spopadli s prihodnjimi izzivi, morajo naše institucije na ustvarjalen način usmeriti ekonomsko upravljanje Evrope v gospodarsko odpornost in blaginjo ljudi.

POSEBNI GOST

Potem ko je Amerika pustila Evropo na cedilu, ta zdaj stoji pred jasno izbiro: braniti Ukrajino danes, kot bi se branila sama, ali pa se jutri soočiti z rusko vojsko na svojem ozemlju. Ta boj ne bo lahek, vendar nobena bitka ni vnaprej izgubljena. Še vedno ni jasno, koliko Evropejcev nam bo stalo ob strani, piše naša

posebna gostja, ukrajinska novinarka Tetjana Ogarkova.

Tetjana Ogarkova je ukrajinska novinarka in esejistka ter literarna zgodovinarica. Živi v Kijevu. Je koordinatorka mednarodnega oddelka Ukrainian Crisis Media Center in sovoditeljica podkasta *Explaining Ukraine*. Predava na Univerzi Mohyla v Kijevu in ima doktorat iz književnosti z Univerze Paris-XII Val-de-Marne.

EVROPA OBRAMBE V BITKI S ?ASOM

Tetjana Ogarkova

V začetku marca letos sem s težkim srcem zapustila Kijev, da bi šla v Francijo na dvodnevni simpozij o Ukrajini. To je pomenilo, da se ne bom mogla udeležiti pomembne slovesnosti v Kijevu. Naša prijateljica, pesnica Svitlana Povaljaeva, je na Majdanu, osrednjem trgu prestolnice,

organizirala slovesnost v slovo od svojega starejšega sina Vasilija, ki je 28-leten padel v bitki. Njegov mlajši brat Roman je bil ubit v bitki za osvoboditev Harkova poleti 2022. Star je bil 24 let.

S kepo v želodcu sem šla na vlak. Doma sem pustila tri otroke. To ni bilo prvič, da sem se med vojno odpravila na krajše potovanje v tujino. A tokrat sem bila otrpla od groze.

Vedela sem, da ob neposredni nevarnosti ruskih balističnih raket opozorilni sistem mojega telefona ne bo pokazal rdeče barve. Nekaj dni sem bila 2000 kilometrov od doma brez informacij o varnosti hčerk. Bilo je nevzdržno.

Opozorilni sistem bi lahko odpovedal, ker so ZDA Ukrajini ukinile obveščevalne podatke, vključno s podatki za zgodnje odkrivanje balističnih raket z ruskega ozemlja. Ustavile so tudi vojaško pomoč in celo blokirale opremo, ki je bila že poslana na Poljsko.

Nekaj dni pozneje sem se vrnila v Ukrajino. V tem času so potekala pogajanja med delegacijami Ukrajine, ZDA in Saudove Arabije. Ukrajina je bila pripravljena na popolno in takojšnjo prekinitev ognja, če bi Rusija storila enako. Donald Trump je bil zadovoljen. Ameriška obveščevalna služba se je vrnila skupaj z vojaško pomočjo, ki jo je odobrila Bidenova administracija.

Zaupanja pa ni več. Ko te enkrat izdajo, se je težko pretvarjati, da je vse v redu.

Ali tudi Evropa deli ta občutek izdajstva? Doba varnostnega ščita Nata pod ameriškim vodstvom je končana. Trumpovi podporniki se obračajo stran. Nameravajo namreč čim bolj zmanjšati vojaško in humanitarno prisotnost v Evropi ter Rusijo, agresorko, potegniti ven iz diplomatske in gospodarske osamitve.

Če Trump želi premirje v Ukrajini čim prej in ne glede na to, kako, je to zato, ker ga stiska Ukrajine ne zanima. Želi le čim bolj zmanjšati stroške za proračun ZDA. ZDA ne sodelujejo več na srečanjih, kot je bilo tisto v oporišču Ramstein, in letos ni predvidena nobena nadaljnja vojaška pomoč ZDA.

Mir na račun ukrajinskega poraza administracije ZDA ne moti. Odposlanca Steve Witkoff in Keith Kellogg predlagata, da se Ukrajina razdeli na dva ali tri ločene dele po zgledu Nemčije po drugi svetovni vojni in padcu nacizma. Kot če bi bila Ukrajina agresorka, ki je izgubila vojno.

Vendar je ogrožena tudi Evropa. Trump namerava zmanjšati število ameriških vojakov v Evropi in od vsake države članice Nata zahteva pet odstotni prispevek v obrambni proračun, ker meni, da je obramba Evrope evropski problem.

Rusija to opazuje. V Rusiji Nato brez vodstva ZDA ni niti obrambna niti odvračilna sila. Kako dolgo bi trajalo oblikovanje „Evrope obrambe“, ki bi lahko sama skrbela za lastno varnost? Če se vam to vprašanje zdi preveč abstraktno, poskusite odgovoriti na naslednje: kdo od Evropejcev bo branil baltske države, če bo Rusija po svojih operacijah usposabljanja v Belorusiji septembra 2025 šla v napad?

Po ameriški izdaji je Evropa pred zelo jasno izbiro: da danes brani Ukrajino, kot bi branila sebe, ali pa se sooči z rusko vojsko na svojem ozemlju. Bitka ne bo lahka, vendar nobena bitka ni vnaprej zgubljena.

Mojo pozornost je konec marca pritegnila raziskava ukrajinskega javnega mnenja: več kot 80 % Ukrajincev je pripravljenih nadaljevati boj proti Rusiji tudi brez podpore ZDA.

Treba je še ugotoviti, koliko Evropejcev nas bo podpiralo.

NOVICE EESO

EESO bo za obrambo civilne družbe združil moči s Komisijo

EESO je v razpravi s komisarjem za demokracijo, pravosodje, pravno državo in varstvo potrošnikov Michaelom McGrathom posvaril pred sedanjimi prizadevanji za utišanje, diskreditiranje in oslabitev tistih, ki se zavzemajo za demokracijo, socialno pravičnost in temeljne pravice, ter izrazil pripravljenost, da združi moči s Komisijo za zaščito evropske civilne družbe in boj proti polarizaciji.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pripravljen prevzeti praktično vlogo v prihodnji strategiji Evropske komisije za civilno družbo, ki se pripravlja z namenom okrepitve demokracije in državlanskega prostora ter povezovanja razdeljenih skupnosti po vsej EU. V času vse pogostejših napadov na skupine civilne družbe in neodvisne medije se je EESO zavezal, da se bo odzval in pomagal zaščititi temeljne svobodne in odprte družbe.

„EESO je trdno zavezan zaščiti, varovanju in opolnomočenju civilne družbe. Kot dom evropske civilne družbe ne bomo pasivni opazovalci. Dejavno se bomo uprli prizadevanjem za oslabitev državlanskega prostora. Zavzemali se bomo za večjo podporo, boljšo zaščito in večje priznavanje vloge civilne družbe pri krepitevi naših demokracij,“ je poudaril predsednik EESO **Oliver Röpke** na plenarnem zasedanju EESO 27. marca, na katerem je potekala razprava na visoki ravni o odpravljanju polarizacije v družbi, v kateri je sodeloval komisar **McGrath**.

G. Röpke je dejal, da se nevladne organizacije in lokalna gibanja vse pogosteje soočajo z demokratičnim nazadovanjem, restriktivno zakonodajo, kampanjami blatenja in strateškimi tožbami, ki so namenjene utišanju nestrinjanja in so del širših prizadevanj za diskreditiranje in oslabitev tistih, ki se zavzemajo za demokracijo, socialno pravičnost in temeljne pravice.

Glede obtožb, ki so jih nekateri poslanci Evropskega parlamenta nedavno izrekli na račun okoljskih nevladnih organizacij, je g. Röpke opozoril, da je posebej zaskrbljujoče to, da napadi ne prihajajo samo izven naših institucij, temveč se v nekaterih primerih slišijo v njih.

Komisar McGrath je dejal, da je EESO v edinstvenem položaju, da pomembno prispeva k prizadevanjem Komisije za krepitev demokracije in premostitev delitev v družbi. Po njegovem mnenju je najboljši način za obravnavanje polarizacije okrepitev vloge Evropejcev, da se bodo počutili zastopane: „Če to dosežemo, bomo uspešno povezali naše skupnosti, družbe in Unijo. Ne glede na to, kako ukrepamo, vemo, da bo sodelovanje organizacij civilne družbe še naprej ključnega pomena.“

Nova strategija EU za civilno družbo, napovedana v delovnem programu Komisije za leto 2025, bo podpirala, ščitila in opolnomočila organizacije civilne družbe in zagovornike človekovih pravic.

Med plenarno razpravo so bile predstavljene tudi ključne ugotovitve [tedna civilne družbe EESO 2025](#), ki je potekal pod geslom *Krepitev kohezije in sodelovanja v polariziranih družbah*. Med govorniki so bili **Brikena Xhomaqi**, sopredsednica povezovalne skupine, ki je predstavila ključne pozive s tega tedna, prejemnik nagrade za civilno družbo **Richard Vaško** iz Slovaškega debatnega društva in mladinska aktivistka **Kristýna Bulvasová**, ki je predstavila glavna priporočila z letnega mladinskega dogodka EESO [Vaša Evropa, vaš glas! \(YEYS\)](#).(II)

EESO poziva k ambicioznejšemu in bolj vključujočemu delovnemu programu EU

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je pozval, naj se delovni program Evropske komisije za leto 2025, v katerem so opredeljene zakonodajne in politične prednostne naloge EU, osredotoči na gospodarsko odpornost, socialno pravičnost in trajnostnost. V razpravi na plenarnem zasedanju s komisarjem za gospodarstvo in produktivnost Valdisom Dombrovskisom je EESO, ki ima ključno vlogo pri oblikovanju delovnega programa, potrdil svojo zavezo, da bo prispeval k razvoju agende, ki bo obravnavala nujne izzive, hkrati pa gradila bolj vključujočo in v prihodnost usmerjeno EU.

EESO je decembra 2024 predstavil svoj [prispevek k delovnemu programu](#) z naslovom Skupaj naprej: drznejša, enostavnejša in hitrejša Unija. Namen te vizije je neposredno obravnavati gospodarske in geopolitične izzive EU. EESO vsako leto z obsežnimi posvetovanji in priporočili izpopolni [delovni program](#), da bi kar najbolj služil evropskim državljanom in podjetjem.

Predsednik EESO **Oliver Röpke** je pozdravil tesno sodelovanje z Evropsko komisijo. Priznal je njena prizadevanja in pozval k ambicioznejšemu in bolj vključujočemu pristopu. „Še naprej smo zavezani oblikovanju politik, ki spodbujajo gospodarsko stabilnost, socialno pravičnost in demokratične vrednote,“ je dejal.

Komisar Dombrovskis je poudaril, da je cilj delovnega programa Komisije za naslednjih pet let povečati gospodarsko konkurenčnost in varnost. „Sprejetje ukrepov za zmanjšanje birokracije je pomemben gradnik te konkurenčnejše Evrope. S programom poenostavitve želimo poskrbeti za to, da bodo pravila EU prispevala k doseganju naših gospodarskih, socialnih, okoljskih in varnostnih ciljev ter jih ne bodo ovirala,“ je dejal.

Glavne prednostne naloge za leto 2025

Gospodarska rast in konkurenčnost

Delovni program se osredotoča na strukturne reforme, novi večletni finančni okvir in močnejše kapitalske trge. EESO se zavzema za širši pristop h gospodarski odpornosti, ki bi obravnaval počasno rast, krizo življenjskih stroškov in vse večjo geopolitično negotovost.

Manj pravne ureditve, ki mora biti tudi pametnejša

EESO podpira zavezo Komisije za zmanjšanje upravnih bremen, vendar opozarja, da poenostavitve predpisov ne sme zmanjšati socialne zaščite ali okoljskih standardov.

Spodbujanje inovacij in naložb

Delovni program z močnim poudarkom na digitalnih omrežjih, umetni inteligenci in kvantnih tehnologijah daje prednost vodilnemu tehnološkemu položaju EU. EESO poziva Komisijo, naj ustvari pogoje, ki bodo preprečevali odlive kapitala in spodbujali dolgoročne naložbe v Evropi.

Pravičnejša in bolj zelena Evropa

Z obravnavanjem izzivov, kot so pomanjkanje strokovnjakov, prehranska varnost in trajnostno financiranje, si delovni program prizadeva okrepiti socialno in okoljsko trajnostnost. EESO poudarja pomen politik, ki spodbujajo socialno kohezijo in pravičen digitalni prehod.

Priprave na širitev in prihodnost

Ker se EU pripravlja na morebitno širitev po letu 2028, so v delovnem programu opisani načrti za finančno in politično stabilnost. EESO vztraja, da je treba vključiti vidike civilne družbe, da bodo politike ustrezale potrebam vseh Evropejcev. (tk)

[Nova vizija EU za kmetijstvo je spodbuden korak naprej za zaš?ito kmetov](#)

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja [vizijo za kmetijstvo in prehrano](#), nov časovni načrt reform, s katerim namerava Evropska komisija okrepiti položaj kmetov in vzpostaviti trajnostne prehranske sisteme. Hkrati EESO poziva k

večji ambicioznosti skupne kmetijske politike (SKP).

EESO je na plenarnem zasedanju 27. marca razpravljal o novi viziji, ki obsega ukrepe za povečanje pogajalske moči kmetov, izboljšanje preglednosti dobavne verige in okrepitev dialoga o prehranski politiki. Komisar za kmetijstvo **Christophe Hansen** jo je opisal kot „ciljno usmerjen odziv na pozive k konkurenčnemu, pravičnemu in odpornemu agroživilskemu sektorju“ ter poudaril pomen tesnega sodelovanja z vsemi deležniki, vključno s civilno družbo.

Predsednik EESO Oliver Röpkje je povedal, da vizija odraža številne prednostne naloge EESO. „Priznava ključno vlogo vseh agroživilskih akterjev pri zagotavljanju trajnosti in konkurenčnosti,“ je dejal in dodal, da so priporočila EESO na nekaterih področjih presegala predloge Komisije.

Člani EESO so pozdravili pobude za okrepitev vloge proizvajalcev v pogajanjih in pogodbah. „Pisne pogodbe s klavzulami o ponovnih pogajanjih bodo povečale preglednost in pogajalsko moč kmetov,“ je v zvezi z okrepitevijo položaja proizvajalcev pri pogajanjih in sklepanju pogodb povedal **Stoyan Tchoukanov**, poročevalec za mnenje EESO [Sprememba uredbe o skupni ureditvi trgov \(SUT\)](#).

Komisija namerava tudi okrepiti sodelovanje v celotnem prehranskem sistemu ter spodbujati trajnostno proizvodnjo in bolj zdravo prehrano. **Emilie Prouzet**, poročevalka za mnenje EESO [Nova pravila o čezmejnem zatiranju nepoštenih trgovinskih praks](#), meni, da je to prvi korak k podpori kmetom in preprečevanju pravne negotovosti.

Ta vizija vključuje zavezanost novemu vseevropskemu sistemu obvladovanja tveganj in kriz, kar je v skladu s pozivi EESO k močnejšim orodjem za obvladovanje okoljskih, tržnih in podnebnih pretresov. Pričakuje se tudi prihodnja strategija za generacijsko pomladitev, ki bi podprla mlade kmete z dostopom do zemljišč, znanjem na področju naložb in podeželsko infrastrukturo.

Kljub široki podpori ostajajo pomisleki. Udeleženci razprave so opozorili na izzive pri razpravljanju o reformi SKP po letu 2027, saj ni jasnosti glede naslednjega proračuna EU. EESO poziva tudi k strožjemu izvrševanju socialnih pogojenosti in opozarja, da vizija ne obravnava v celoti vprašanj, kot so tržna koncentracija in finančne špekulacije, ki vplivajo na cene hrane.

Odbor je potrdil svojo vlogo ključnega partnerja pri preoblikovanju vizije Komisije v politiko. Zavezal se je trajnemu sodelovanju, s čimer bo poskrbel za spoštovanje interesov kmetov, proizvajalcev, delavcev in potrošnikov pri oblikovanju prihodnosti evropskega kmetijstva. (ks)

Ali lahko evropski pakt za oceane zagotovi trajnostno modro gospodarstvo?

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je **podprl** evropski pakt za oceane in Evropsko komisijo pozval, naj poskrbi, da bo postal trden okvir za ukrepanje in ne le izjava o nameri.

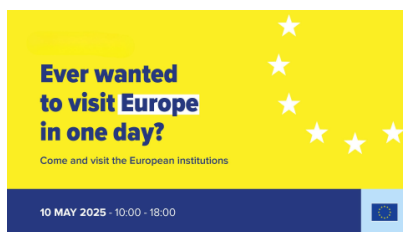
Pakt mora biti usklajen z obstoječimi politikami EU, kot so zeleni dogovor, strategija za modro gospodarstvo in cilji trajnostnega razvoja, ter upoštevati gospodarsko rast, varstvo okolja in socialno pravičnost.

Oceani in obalne skupnosti so ogroženi zaradi podnebnih sprememb, onesnaževanja in prelova. Namen pakta je izboljšati upravljanje, okrepiti inovacije in spodbujati trajnostno modro gospodarstvo. Nedavno javno posvetovanje in prispevki civilne družbe kažejo na vse večjo podporo drznim in vključujočim ukrepom.

Javier Garat Pérez, poročevalec za to mnenje, je poudaril: „Evropske obalne skupnosti se soočajo s številnimi medsebojno povezanimi gospodarskimi, socialnimi in okoljskimi izzivi. S temi izzivi se moramo spopasti tako, da spodbujamo trajnostno in konkurenčno modro gospodarstvo, vključno z ribištvom in akvakulturo, ohranjamo zdrave, odporne in produktivne oceane ter si prizadevamo za celovito agendo za znanje o morju, njegovo raziskovanje ter inovacije in naložbe na tem področju.“

EESO poziva k racionaliziranemu upravljanju v agencijah EU, izboljšanju pomorskega načrtovanja in naložbam v raziskave prek programov, kakršen je Obzorje Evropa. Zavzema se tudi za akcijski načrt za t. i. modro hrano, trajnostno ladjedelništvo in pravičen prehod za pomorske delavce. Podpora obalni dediščini in angažiranost mladih sta bistvenega pomena.

Za uspešnost pakta bodo potrebni močna politična volja, financiranje in prevzemanje odgovornosti. Če bo ustrezno izpeljan, bi lahko Evropa prevzela vodilno vlogo v svetu na področju trajnostnosti oceanov, kar bi ji prineslo ekološko odpornost in gospodarske priložnosti. (ks)

Na dan Evrope odpiramo vrata in se veselimo srečanja z vami!

Vabimo vas, da 10. maja obiščete Evropski ekonomsko-socialni odbor, srce in hišo evropske organizirane civilne družbe v stavbi Jacques Delors (Rue Belliard 99, 1040 Bruselj).

Letošnji dan Evrope je poseben, saj obeležujemo **75. obletnico Schumanove deklaracije**, zgodovinskega temelja evropske enotnosti in sodelovanja. Ob tej pomembni priložnosti bomo v EESO za cel dan odprli vrata in obiskovalcem ponudili vrsto zanimivih, informativnih in zabavnih dejavnosti ter pot, po kateri boste odkrivali EESO.

Pripravili smo za vsakega nekaj – poskrbeli bomo tako za politične navdušence kot za radovedne mlade ume.

Med odkrivanjem **EESO vas vabimo k zbiranju žigov:**

- na **tematskih stojnicah** boste lahko reševali zabavne izzive;
- na vsaki vas bo čakal žig, ki ga boste odtisnili v poseben potni list;
- za izpolnjeni potni list boste **prejeli posebno nagrado!**

Ne zamudite priložnosti za srečanje in klepet s predsednikom EESO Oliverjem Röpkejem na eni izmed stojnic.

Pozdravljal bo obiskovalce, odgovarjal na vaša vprašanja in pojasnjeval svojo vizijo evropske civilne družbe. To je edinstvena priložnost za osebno srečanje z vodilnim predstavnikom EESO.

Za zabavo bodo poskrbeli:

- karikaturist, ki bo narisal vaš **portret**;
- **kotiček za otroke**;
- zabavno slikanje v **fotografski kabini**;
- vrte?e **kolo sreče** s presene?enji
- in **simulacija glasovanja**, kjer se lahko postavite v vlogo ?lana EESO!

Odkrijte, kako naše **strokovne skupine in člani** sooblikujejo politike in vrednote EU.

Proslavimo ideje, ki združujejo Evropo! Obiščite nas s prijatelji, družino ali pa se oglasite kar sami – pomembno je, da dogodka **NE ZAMUDITE!**

Dan odprtih vrat je več kot le obisk – bodite zvedavi in navdušili vas bomo!

Več informacij o dejavnostih, ki jih v EESO pripravljamo na dan Evrope, najdete na spletni strani: [Obiščite nas na dan Evrope 10. maja! | EESC](#).

#EuropeDay (kk)

Ozna?ite si v koledarju: Zeleni teden EU junija v Bruslju

Tema zelenega tedna EU, ki bo potekal od 3. do 5. junija, bo čista, konkurenčna in krožna Evropa.

[Evropska platforma deležnikov za krožno gospodarstvo](#), ki je vodilna pobuda Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO) in Komisije, je ponosna soorganizatorica [zelenega tedna EU 2025](#), ki bo posvečen krožnim rešitvam za konkurenčno EU. Tema letošnje konference bo, kako lahko krožno gospodarstvo okrepi trajnostno konkurenčnost, zmanjša

količino odpadkov in spodbudi inovacije. Razprave na visoki ravni 3. in 4. junija bodo namenjene razmisleku o političnih vidikih krožnosti, 5. junija pa bodo deležniki poglobljeno razpravljali o potencialu krožnosti za konkurenčno Evropo, gospodarno z viri.

Dogodek bo tudi priložnost za predstavitev poročila o [dialogu deležnikov](#), ki ga je 10. aprila gostil EESO. Ta preddogodek je bil priložnost za živahno razpravo deležnikov o dogovoru o čisti industriji, strategiji za biogospodarstvo in prihodnjem aktu o krožnem gospodarstvu.

Na konferenco zelenega tedna EU se lahko prijavite [tukaj](#). (ac)

NOVICE SKUPIN

Evropa za uresnitev svojih ambicij potrebuje finančno moč?

Antonio García Del Riego, član skupine delodajalcev EESO

Evropa se nahaja v kritičnem obdobju, saj se sooča z zgodovinskimi izzivi, od zelenega prehoda do vojne na svojem pragu in vse večje svetovne konkurence. Za rešitev teh izzivov ne bodo dovolj zgolj politične deklaracije, temveč bodo za to potrebna sredstva ter zmogljivosti za njihovo mobilizacijo, usmerjanje in povečanje. Potrebujemo torej trden, konkurenčen in avtonomen finančni sistem, ki ga žal nimamo.

Finance so ožilje vseh sodobnih gospodarstev. Za nove tovarne, električna vozila, širitev bolnišnic ali zagonska podjetja na področju čistih tehnologij potrebujemo nekoga, ki si jih bo upal financirati. V Evropi so to pogosto banke. Rast, naložbe in izvoz MSP, tj. 99 % podjetij v EU, so v veliki meri odvisni od bančnih posojil. Vendar obstaja tveganje, da bodo prav institucije, ki so osrednjega pomena za naš finančni sistem, s trga izrinili konkurenti in da bodo prekomerno regulirane.

V Evropi se pogosto govori o strateški avtonomiji na področju energije, obrambe in digitalne infrastrukture, redko pa o finančni avtonomiji, čeprav bi se moralo.

Danes več kot 60 % investicijskega bančništva v Evropi obvladujejo samo štiri ameriške banke. Prihodnja pravila Basel IV se bodo v celoti uporabljala v EU, ne pa tudi v ZDA, Združenem kraljestvu ali na Japonskem. Evropske banke bodo zato v slabšem konkurenčnem položaju. Če želimo, da evropske banke financirajo dvojni prehod in podprejo strateške sektorje, morajo **imeti enake konkurenčne pogoje**.

Unija kapitalskih trgov naj ne bo zgolj prazna beseda, ampak pravi enotni trg za prihranke in naložbe. Zato pa potrebujemo **pametno, sorazmerno in ustrezno zakonodajo** za zaščito stabilnosti in potrošnikov, pa tudi za **spodbujanje rasti in konkurenčnosti**. To zajema:

- sorazmernost,
- tehnološko nevtralnost in
- pravila, usmerjena v rezultate.

Evropa si ne more privoščiti, da bi bila naivna. V svetu, ki ga vse bolj oblikujejo politika moči in gospodarski bloki, **finančna moč pomeni suverenost**. Združene države in Kitajska to vedo. Tudi mi bi morali.

Tarife, dezinformacije in kaos: kaj lahko Evropa stori?

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

„Oseba ne more lagati, razen če meni, da pozna resnico. Za blebetanje neumnosti takšno prepričanje ni potrebno.“ Delo Harryja G. Frankfurta z naslovom *On Bullshit* (O neumnostih) se zdi potem, ko so v Washingtonu razglasili „dan osvoboditve“, še posebej relevantno.

Ameriški predsednik je 2. aprila napovedal pavšalno 10-odstotno uvozno tarifo za vse države in posebne tarife za „največje kršitelje“. Seznam kršiteljev je bil na veliko razobešen in je vseboval številke za „vzajemne carine“ za druge države, med drugim 20 % za EU. Dejstvo, da so te številke v veliki meri nesmiselne in [zagotovo niso usklajene z nobeno ustrezno opredelitvijo vzajemnih carin](#), predsednika očitno ni zmotilo. Prav tako ne dejstvo, da je zaradi [primanjkljaja EU v trgovini s storitvami skupna trgovina med obema blokoma praktično uravnotežena](#). Vendar v tej zadevi nikoli ni šlo za točnost.

Kaj naj ljudje pričakujejo, ko vstopamo v novo trgovinsko vojno, ki temelji na nesmiselnosti? Višjo inflacijo, negotovost na trgu in udarec za evropsko industrijo. Ali bo kaj od tega koristilo ameriškim delavcem, se še ne ve.

Poleg tarif mora EU zaščititi delavce in delovna mesta doma ter ublažiti začetne učinke, ne le zaradi tarif samih, temveč tudi zaradi negotovosti, ki jo povzroča njihov arbitrarni značaj. To pomeni, da je treba ponovno aktivirati domače povpraševanje ter zagotoviti, da se bogastvo prerazporedi in učinkovito uporablja.

Nadalje to pomeni zaščito naših ključnih industrij in sektorjev ter vlaganje vanje, diverzifikacijo virov energije, reševanje krize življenjskih stroškov in reformo EU, da bo odločanje učinkovitejše. Močna in odporna družba je edina stvar, ki lahko prepreči, da bi se na naši celilni pojavilo še več Trumpov. Temeljni del take družbe so socialni partnerji. Eden od največjih sovražnikov dua Musk-Trump so sindikati in to upravičeno.

Evropski sistemi socialne zaščite pod pritiskom: poročilo o spremljanju revščine za leto 2024 razkriva sedanje izzive

Pripravila skupina organizacij civilne družbe v EESO

Evropska mreža za boj proti revščini (EAPN) je 8. aprila objavila svoje najnovejše [poročilo o spremljanju revščine \(Poverty Watch Report\)](#) z naslovom *Towards a systemic approach to social protection (Na poti k sistemskemu pristopu k socialni varnosti)*.

Poročilo je bilo prvič predstavljeno na [dogodku](#), ki ga je v Bruslju soorganizirala skupina organizacij civilne družbe v EESO, v njem pa so obravnavani izzivi, ki jih je treba premagati za zagotovitev močnih in odpornih

sistemov socialne zaščite. To je zlasti pomembno v sedanjih razmerah, saj se socialne države v EU soočajo z vse večjimi finančnimi omejitvami, ki so posledica omejitev nacionalne porabe ter naraščajočih izdatkov za obrambo in varnost.

Poročilo, ki temelji na ugotovitvah 19 nacionalnih organizacij članic EAPN, razkriva, da so za doseganje sistemskega pristopa k celoviti in učinkoviti socialni zaščiti potrebne politike, vključene v celostne dolgoročne strategije, ki usklajujejo gospodarsko, socialno in okoljsko razsežnost. Te politike se morajo opirati na trdne dokaze, podatke in smiselno udeležbo posameznikov, ki živijo v revščini.

Nacionalne mreže EAPN izražajo zaskrbljenost zaradi zmanjševanja socialnih izdatkov. Poleg tega kazalniki, kot so visoke stopnje neizkoriščenih socialnih prejemkov, še naprej vzbujajo pomisleke glede učinkovitosti politik, ki ne dosežejo tistih, ki socialne prejemke potrebujejo in so do njih upravičeni.

Kot navaja poročilo, je odziv na hitro spreminjajoči se svet, ki ga zaznamujejo digitalizacija, vojne, staranje prebivalstva in podnebne spremembe, nezadosten, kar kaže na potrebo po ponovni vzpostavitvi sistemskega pristopa k socialnim politikam.

Juliana Wahlgren, direktorica EAPN, je opozorila na nujnost reševanja tega vprašanja: „EU mora zavarovati socialno državo in socialnim izdatkom dati prednost. V ta namen poročilo med drugim vsebuje priporočila o minimalnem dohodku, stanovanjski krizi in energetskega prehodu. Bistveni sta učinkovitost in ustreznost. Evropska komisija bo naslednje leto začela izvajati strategijo EU za boj proti revščini, vendar bo lahko uspešna le, če bodo države članice sprejele resnično sistemski pristop k socialni zaščiti. Več kot 20 % prebivalcev EU ogroža revščina, zato si ne moremo privoščiti nadaljnega izvajanja razdrobljenih politik – socialna zaščita mora biti močna, usklajena in učinkovita.“

Séamus Boland, predsednik skupine organizacij civilne družbe, je dejal: „Revščino bomo odpravili zgolj z vztrajnim ukrepanjem vseh držav članic. V večini primerov revščina v EU zadeva več generacij in lahko zlasti poslabša življenje otrok in starejših. Na področju izobraževanja, stanovanj in energije z visokimi stroški je treba uvesti posebne ukrepe za odpravljanje pomanjkljivosti sistema. V nasprotnem primeru bo EU kot politična enota težko ohranila zaupanje svojih državljanov.“

Krzysztof Balon, podpredsednik skupine organizacij civilne družbe in poročevalec za [mnenje EESO](#) o prvi strategiji EU za boj proti revščini, napovedani v [političnih usmeritvah Evropske komisije 2024–2029](#), je dejal: „Učinkovita strategija EU za boj proti revščini mora temeljiti na izkušnjah ljudi, ki se soočajo z revščino, in obravnavati njihove potrebe. Podpreti bi morala tudi organizacije civilne družbe ter jih vključiti v oblikovanje in izvajanje ustreznih projektov in ukrepov za boj proti socialni izključenosti.“

EESO bo to mnenje obravnaval na [plenarnem zasedanju EESO](#) 16. in 17. julija.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

Teden civilne družbe 2025: civilna družba je ključna za odpravo polarizacije v Evropi

Odgovornost za krepitev kohezije, da bi se odpravila polarizacija družbe, je na ramenih organizacij civilne družbe, ki imajo moč in motivacijo za zaščito državljanskega in demokratičnega prostora. To je bilo glavno sporočilo tedna civilne družbe, ki ga je Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) letos organiziral drugič, da bi sprožil razpravo o alarmantnem širjenju polarizacije v družbi EU.

Teden civilne družbe, ki je od 17. do 20. marca potekal v EESO, je pritegnil več kot 800 udeležencev, med njimi predstavnikov organizacij civilne družbe, nevladnih organizacij, mladih, zainteresiranih strani in novinarjev, ki so si izmenjali stališča in razpravljali o tem, kako okrepiti kohezijo in sodelovanje v polarizirani družbi.

Člani povezovalne skupine EESO in partnerji dneva evropske državljanske pobude so med tednom civilne družbe organizirali 14 srečanj, med drugim tudi slovesno podelitev nagrade EESO za civilno družbo. Udeleženci so pripravili obsežen sveženj izvedljivih ukrepov in ključnih zahtev za bolj povezano družbo, med katerimi so:

- krepitev kohezijo z izobraževanjem in kulturo,
- ponudba cenovno dostopnih in trajnostnih stanovanj,
- povečanje udeležbe javnosti s pomočjo evropske državljanske pobude,
- prizadevanja za vključujoč pravični prehod in zeleno-modro rast,
- priprava močne evropske strategije za civilno družbo,
- krepitev podpore organizacijam civilne družbe in povečanje financiranja zanje,
- vključevanje mladih v oblikovanje močnejše in odpornejše Evrope ter
- spodbujanje inovacij in tehnologije v korist vseh.

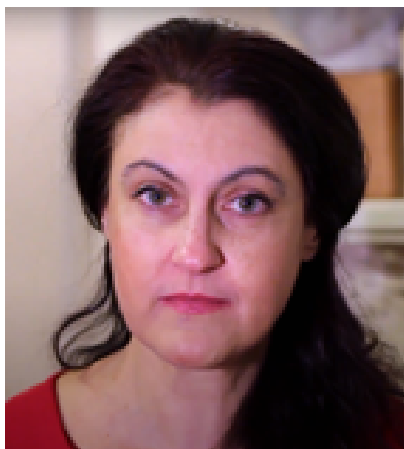
Na zadnjem srečanju v okviru tedna je predsednik EESO **Oliver Röpke** dejal: „Zdaj, ko zaključujemo drugi teden civilne družbe, lahko rečem, da so me energija, odpornost in zaveze akterjev civilne družbe iz cele Evrope močno navdušili. Ta teden je pokazal, da lahko civilna družba, če se poveže, najde rešitve, s katerimi bomo okrepili našo demokracijo, spodbujali socialno kohezijo in gradili Evropo, ki resnično koristi vsem.“

Henna Virkkunen, izvršna podpredsednica Evropske komisije, pristojna za tehnološko suverenost, varnost in demokracijo, je poudarila, da imajo organizacije civilne družbe ključno vlogo pri usmerjanju družbe na podlagi temeljnih evropskih vrednot.

Victor Negrescu, podpredsednik Evropskega parlamenta, pa je izrecno pozval k ukrepanju in organizacije civilne družbe pozval, naj pokažejo svojo moč ter se uprejo agresivni retoriki: „Potrebujemo močno civilno družbo in resnično partnerstvo med njo ter nosilci odločanja, da bi skupaj gradili povezano družbo, ki konkretno izboljšuje vsakdanje življenje ljudi.“

Predstavniki organizacij civilne družbe so ob tem poudarili, da civilna družba ni le ponudnik storitev, temveč je ključni element demokracije in udeležbe. **Nataša Vučković**, generalna sekretarka srbske fundacije Center za demokracijo, pa je izrazila optimizem in dejala, da ima lahko civilna družbe odločilno vlogo v boju

proti temeljnim vzrokom in širjenju nedemokratičnih in protievropskih stališč, tako v EU kot v državah kandidatkah. To je mogoče doseči tako, da Evropska unija postane razumljivejša in vsem državljanom prinaša koristi v njihovem vsakodnevem življenju. (at)

Diagnosticiranje Evrope: Občutki negotovosti in pomanjkanja varnosti so postali nekaj normalnega

Naše družbe razjeda nevidna bolezen vsesplošne negotovosti, ko se ljudje počutijo popolnoma brezmočne in prepuščene silam, na katere nimajo vpliva, pravi univerzitetna profesorica in nagrajena avtorica Albenaz Azmanova, ki je imela odmeven osrednji govor med tednom civilne družbe EESO. V intervjuju za rubriko EESO info Azmanova razčleni glavne vzroke za to epidemijo, med drugim težnjo, da se daje prednost enakosti pred gospodarsko stabilnostjo.

V svojem osrednjem govoru med tednom civilne družbe ste spregovorili o epidemiji negotovosti, ki je vzrok za krhanje političnih svoboščin. Opisali ste jo kot nevidno bolezen, ki nas vodi v obup. Ali nam lahko pojasnite, kaj mislite z izrazom „epidemija negotovosti“? Zakaj se ta pojavi?

Ljudje so vse bolj obupani, v premožnih družbah pa zaradi tega narašča število smrti, zlasti samomorov na delovnem mestu. To je najbolj boleč in zato tudi najbolj viden vrh ogromne, a nevidne ledene gore negotovosti, ki jo povzroča pomanjkanje varnosti glede naših zmožnosti preživetja. Ne gre le za to, da so ljudje ogorčeni in da zaupanje v politične institucije upada, četudi o tem pogosto slišimo. Nezaupanje je samo po sebi lahko zdravo, saj kliče po odgovornosti. Tudi jeza je lahko nekaj produktivnega, saj lahko sproži boj za pravičnost in vodi v pomembne spremembe.

Vendar je sedanja bolezen naših družb, ki jo v svojem delu opisujem kot „vsesplošna negotovost“, drugačna. Gre za posebno pomanjkanje varnosti, in sicer akutno *pomanjkanje moči*, ko ljudje čutijo, da so na milost in nemilost prepuščeni silam, ki jih ne morejo obvladovati.

Kot posamezniki negotovost občutimo kot *nezmožnost opravljanja* osnovnih nalog v svojem življenju. Občutek tega neobvladovanja povzroča strah pred padcem, pred izgubo tega, kar imamo – zaposlitev, prehrano, sposobnost opravljanja dela in duševno zdravje. Težave torej niso toliko povezane z revščino ali neenakostjo, temveč z izkušnjo izgube ali pričakovanjem, da bo do nje prišlo, s strahom pred padcem. Tako negotovost občutijo posamezniki.

Družbe pa negotovost občutijo kot nezmožnost samostojnega upravljanja in obvladovanja problemov. Vzemimo kot primer pandemijo COVID-19. Kako so lahko naše bogate, znanstveno zelo napredne in institucionalno razvite družbe dopustile, da se je problem javnega zdravja, ki ga je povzročil ne popolnoma neznan in ne preveč smrtonosen virus, prelevil v hudo zdravstveno krizo, nato pa še gospodarsko in socialno krizo? Odgovor je, da so naše vlade skržile javne naložbe, tudi v zdravstvo.

Obstaja še ena značilnost negotovosti. Sprožijo jo *posebne politike* neoliberalne kombinacije prostih trgov in odprtih gospodarstev, kjer odločitve temeljijo na dobičkonosnosti. Da bi v planetarnem boju za dobiček zagotovile nacionalno konkurenčnost ali konkurenčnost EU na svetovnem trgu, so levo- in desnosedinske elite na hitro zmanjšale varnost delovnih mest (da bi podjetjem omogočili prožnost in posledično konkurenčnost) in porabo za javne storitve. Posledica tega je, da ima vsakdo več odgovornosti, vendar manj sredstev za njihovo izvajanje. Od nas se zahteva, da z manj dosežemo več.

Kot primer, Evropska komisija poziva države, naj storijo več za socialno pravičnost, hkrati pa od njih zahteva, naj zmanjšajo porabo. To neskladje med vedno večjimi odgovornostmi in vedno manjšimi viri povzroča negotovost in dvome, da smo razmere sposobni obvladovati. To ni tista zdrava negotovost, ki nas motivira, da se podamo v svet, preučimo možnosti, prevzamemo tveganja in se na koncu dokažemo. Namesto tega prevladujejo toksičen strah, strah pred izgubo sposobnosti preživljanja in razmišljanje o temni prihodnosti.

Kaj je po vašem mnenju vzrok za vzpon avtoritarnih voditeljev in desničarskih strank? Kako ocenjujete demokratične svoboščine in spoštovanje temeljnih vrednot EU v današnji Evropi?

Naraščanje podpore desničarskim avtoritarnim voditeljem in strankam je posledica *politično ustvarjene negotovosti*. Ljudje se ne počutijo varne, zato si želijo varnosti in stabilnosti. Počutijo se brez moči, zato svoje upe vlagajo v močne voditelje, ki naj bi zagotovili takojšnjo stabilnost z železovo pestjo. Ti voditelji na primer povečujejo vojaške izdatke in krepijo moč policije, kot bo to sedaj storila EU.

Plodna tla za vse to pa so zorale sredinsko usmerjene stranke, saj so zaradi neoliberalnih razlogov naredile naše družbe bolj negotove. Menim, da je levosredinska opcija še posebej odgovorna za to žalostno stanje. Čeprav se je socialna demokracija samooklicala, da se bori za pravičnost, se je osredotočila le na boj proti eni obliki nepravčnosti: neenakosti. Ljudje pa si medtem želijo ekonomske stabilnosti: možnosti, da vodijo svoje življenje in načrtujejo svojo prihodnost.

Pomislimo: lahko bi imeli popolnoma enakopravno, a zelo negotovo družbo, česar jaz ne bi poimenovala cvetoča družba. Ljudje si morda ne želijo popolne odprave neenakosti, če to pomeni, da bodo obravnavani kot poraženci, ki bodo prejeli nekaj malega pomoči v sistemu prerazporejanja sredstev, in se ob tem počutili ponižane. Ljudje nočejo biti poraženci.

V svojem govoru ste govorili tudi o „olimpijskih igrah za žrtve“. Ali lahko opišete, kaj je to in zakaj bi se morali od tega pojava oddaljiti?

V zadnjih petih desetletjih je boj proti diskriminaciji potekal v obliki politike identitete. Skupine, ki so bile v preteklosti diskriminirane, so bile obravnavane kot „zaščitene manjšine“, njihov status pa je bil povišan z ukrepi pozitivne diskriminacije, kot so ciljno usmerjene promocije in sistemi kvot. Če se to dogaja v času vsesplošne negotovosti, kjer primanjkuje dobrih delovnih mest in drugih virov, te zaščitene skupine začnejo tekmovali za omejene vire. V takšnem ozračju „biti žrtev“ postane nekakšen adut: bolj kot si žrtev, bolj lahko zahtevaš zaščito.

Po eni strani to ustvarja sovraštvo med konkurenčnimi skupinami in spodkopava solidarnost, po drugi strani pa nihče resnično ne zmaga, saj so vsi še vedno žrtve. Dejstvo, da so žrtve in da so deležne diskriminacije, je prav tisto, kar jim daje možnost za uveljavljanje zaščite. Edini zmagovalci te krute tekme za dostop do virov in posebne zaščite so elite, ki se igrajo velikodušne pokrovitelje. Rezultat tega je, da se prikrajšane skupine kot sovražniki bojujejo med seboj, njihovi pokrovitelji, politična elite, pa ob tem pridobijo moč.

Zakaj je glede na navedeno civilna družba tako pomembna za ohranjanje demokracije in državljanskih svoboščin, ki jih mnogi med nami imajo za samoumevne? Zakaj se proti zlorabam oblasti lažje bori civilna družba kot pa volivci na demokratičnih volitvah?

Ko glasujemo, smo sami. Akutno čutimo razočaranje in nezadovoljstvo zaradi negotovosti, zato s svojim volilnim lističem dajemo tem strahovom glas. Na ta način se povečuje število reakcionarnih strank na svobodnih in poštenih volitvah. Civilna družba deluje po drugačni logiki in ima poseben vir moči: skupnost. Ko smo z drugimi, združeni v skupnem cilju, nismo sami in se počutimo manj negotove in prikrajšane, saj se lahko zanesemo na podporo naših tovarišev. Ko je manj negotovosti, se strah ublaži in lahko ambiciozno razmišljamo o prihodnosti.

Albena Azmanova je profesorica političnih in družbenih ved na fakulteti City St George's Univerze v Londonu in sourednica revije *Emancipations*. Njena zadnja knjiga z naslovom *Capitalism on Edge* (2020) je prejela številne nagrade, med drugim knjižno nagrado Michaela Harringtona, ki jo je Ameriško združenje političnih znanosti podelilo za „izredno delo, ki kaže, kako je štipendijo mogoče uporabiti v prizadevanjih za boljši svet“.

Pomen kritičnega razmišljanja

„Dijake in šolarje učimo, da je treba dejstva preverjati, o stališčih pa spoštljivo razpravljati. Resnično kritično razmišljanje spoštuje pluralnost stališč,“ pravi Richard Vaško iz slovaškega debatnega društva (*Slovenská debatná asociácia*), ki je za svojo olimpijado kritičnega razmišljanja prejel nagrado EESO za civilno družbo za

boj proti polarizaciji. Z Richardom, ki je za ta projekt dobil prvo nagrado, smo se pogovarjali o olimpijadi in o tem, zakaj je kritično razmišljanje pomembno v današnjem polariziranem svetu, polnem dezinformacij.

Lahko opišete eno od iger ali enega od krogov olimpijade kritičnega razmišljanja? Nam lahko navedete primer naloge ali vprašanja?

V šolah in regionalnih krogih olimpijade kritičnega razmišljanja dijaki in šolarji rešijo eno- do dveurni test z vrsto nalog. Pri tem lahko neomejeno uporabljajo splet in orodja za preverjanje dejstev. Naloge so osredotočene na medijsko pismenost, odkrivanje manipulacije in predsodkov, tolmačenje podatkov in študij, iskanje logičnih zmot ter oblikovanje lastnih argumentov.

Tako smo v enem od zadnjih krogov učence prosili, naj argumentirajo, ali bi bilo treba v šolah zaradi varnosti namestiti varnostne kamere, kar je aktualna tema javnih razprav na Slovaškem. Pri drugi nalogi so učenci morali analizirati virusni [videoposnetek na platformi TikTok](#), ki razglaša teorijo zarote o Taylor Swift, ter opredeliti tipične značilnosti zarotniškega razmišljanja. Pri tretji nalogi so morali ugotoviti, kateri od dveh videov je bil [ustvarjen z UI](#) in kateri je [avtentičen](#).

Vsi že opravljeni [preskusi](#) so na Slovaškem javno dostopni na www.okm.sk.

Kaj želite doseči z olimpijado kritičnega razmišljanja in kaj vas je spodbudilo k projektu?

Naš cilj je učencem pomagati, da bi v starosti, ko začnejo uporabljati družbene medije in vsrkavati digitalne vsebine, pridobili znanje in spretnosti, ki jih potrebujejo za kritično, odgovorno in premišljeno gibanje po tem prostoru. Z rednimi povratnimi informacijami po vsakem krogu in pripravljalnimi spletnimi tečaji učenci razvijejo navade in dobijo orodja, ki jih lahko prenesejo in uporabijo v vsakdanjem življenju. Naš končen cilj je generacija dobro obveščenih mladih, odpornih na dezinformacije in zmožnih konstruktivnega, na dejstvih temelječega dialoga.

Projekt smo začeli v odziv na kritično vrzel v našem izobraževalnem sistemu: medijska pismenost in kritično razmišljanje sta v uradnih učnih programih še vedno zelo malo prisotna. Več kot polovica slovaških šolarjev se nikoli ne nauči oceniti, ali so informacije zanesljive. Le [16 %](#) slovaške mladine redno preverja informacije v medijih. Posledično [56 %](#) prebivalstva običajno verjame teorijam zarote ali popolnim lažem. To smo želeli spremeniti, zato smo v šolah po vsej državi začeli uvajati nadgradljive in učinkovite ukrepe.

Zakaj je razvoj kritičnega razmišljanja po vaše tako pomemben v sedanjih razmerah? Ali sploh lahko zmagamo v vojni proti lažnim novicam?

Lažne novice so v takšni ali drugačni obliki vedno obstajale, a zdaj jih je toliko, kot še nikoli doslej. Ker so družbeni mediji za mnoge mlade prvi vir informacij, lahko vsakdo enostavno razširja dezinformacije, napačne informacije ali sovražni govor. Sposobnost filtrirati te kaotične informacije in se znajti v gozdu podatkov je postala ključna življenjska spretnost.

V vojni zoper lažne novice sicer ne moremo biti stoodstotni zmagovalci, saj je to izmuzljiv cilj, ki se nenehno spreminja. *Lahko pa* mlade opremimo z orodji, s katerimi se bodo v tem okolju bolje znašli, postavljali dobra vprašanja in razmislili, preden novico delijo.

Ste prejeli povratne informacije o projektu? Lahko navedete primer?

Po vsakem krogu zbiramo povratne informacije in odzivi so izredno pozitivni. Tako je na primer 93 % učiteljev, katerih učenci so sodelovali na olimpijadi, navedlo, da je pomagala povečati odpornost njihovih učencev na dezinformacije in prevare. Tudi naš neto promocijski rezultat, ključno merilo zadovoljstva uporabnikov, je v zadnjem krogu dosegel +76, kar velja za odlično.

Kaj bi svetovali drugim organizacijam civilne družbe, da bi s tovrstnimi dejavnostmi ali programi dosegle kar največ?

Vsaka država in razmere so različne, lokalne organizacije pa najbolje vedo, kar v njihovih skupnostih deluje. Nam so pomagala naslednja načela:

Najpomembneje je, da mladim ne narekujemo, kaj naj mislijo. Resnično kritično razmišljanje spoštuje pluralnost stališč. Če učenci mislijo, da se njihova mnenja ne upoštevajo ali se jim vsiljujejo tuja stališča, ne bodo sodelovali. Učimo jih, da je treba dejstva preverjati, o stališčih pa spoštljivo razpravljati.

Drugič, dostopnost in vključevalnost sta odločilnega pomena. Če ne zapustimo „mehurčka“ in gremo še kam drugam poleg elitnih šol, ne bomo dosegli resničnega učinka. Naš program je brezplačen, v celoti na voljo na spletu, z malo ovirami zanj in dostopen tudi v jeziku naše največje etične manjšine. Letos je bilo 53 % sodelujočih dijakov poklicnih srednjih šol.

Tretjič, že od začetka je treba razmišljati o nadgradnji in uporabiti nove tehnologije, da bi se to doseglo. Uporabljamo UI za ocenjevanje prostih odgovorov, kar nam omogoča zelo kakovostno učno izkušnjo, ne da bi se morali zateči k testom z vprašanji izbirnega tipa. Digitalna era nam je prinesla resne izzive, a tudi močna orodja za njihovo obravnavo.

Richard Vaško je član slovaškega debatnega društva od 12 leta starosti. V srednji šoli je bil zmagovalec slovaške nacionalne debatne lige in je svojo državo zastopal na svetovnem šolskem debatnem prvenstvu. Diplomiral je iz prava, politike in filozofije na univerzi v Warwicku v Združenem kraljestvu kot eden najboljših v svojem letniku, zdaj pa opravlja doktorat na področju izobraževanja (znanje, moč, politika) na univerzi v Cambridgu.

V slovaškem debatnem društvu dela od leta 2021 in je ustanovil olimpijado kritičnega razmišljanja, ki jo zdaj usklajuje. Sodeloval je tudi z ekipo za strateško komuniciranje slovaškega ministrstva za izobraževanje (StratCom) in je soavtor priročnikov nacionalnega instituta za izobraževanje in mladino, namenjenih usposabljanju učiteljev o medijski pismenosti. Vodi raziskave in skupaj z institutom Mathias Bel, nevladno organizacijo, ki se osredotoča na etnične manjšine in marginalizirane romske skupnosti na Slovaškem, organizira večletne poletne šole za prikrajšane otroke.

NA KRATKO O NAGRADI EESO ZA CIVILNO DRUŽBO

EESO je svojo osrednjo nagrado za civilno družbo doslej podelil petnajstkrat. Podeljuje jo projektom, ki na posebej ustvarjalen in inovativen način obravnavajo teme, ki so za EU zelo pomembne.

Za nagrado se lahko potegujejo organizacije civilne družbe, ki so uradno registrirane v Evropski uniji in delujejo na lokalni, regionalni, nacionalni ali evropski ravni. Prijavijo se lahko tudi posamezniki, ki prebivajo v EU, ter podjetja, ki so registrirana ali poslujejo v EU, pod pogojem, da izvajajo izključno nepridobitne projekte.

Upoštevajo se samo projekti in pobude, ki se izvajajo v EU in ki so do roka za oddajo prijav že zaključeni ali v teku.

Cilj te nagrade je ozaveščanje o izjemnem prispevku civilne družbe k oblikovanju evropske identitete in državljanstva ter spodbujanju skupnih vrednot, ki krepijo evropsko povezovanje.

Vsako leto je izbrana druga tema. Leta 2023 je šlo za projekte, osredotočene na duševno zdravje. Leta 2022 je EESO izjemoma podelil nagrado za dve temi: mladi in Ukrajina. Leta 2021 so bili nagrajeni podnebni projekti, ki spodbujajo pravičen prehod. Leta 2020 je EESO nagrado za civilno družbo nadomestil z enkratno nagrado za solidarnost civilne družbe, ki je bila namenjena boju proti COVID-19. Druge teme nagrade v preteklosti so bile enakost spolov in krepitev vloge žensk, evropska identiteta, kulturna dediščina in migracije.

EESO je oktobra 2024 objavil razpis za 15. nagrado za civilno družbo na temo škodljive polarizacije v evropski družbi.

Ta tema je dandanes zelo pereča. Zaradi številnih hkratnih kriz, med njimi pandemije COVID-19, ruske vojne v Ukrajini ter socialne in ekonomske nestabilnosti, se povečuje nezaupanje v javne ustanove in organe ter s tem spodbuja škodljiva polarizacija.

Civilna družba ima ključno vlogo v boju proti temu nezaupanju ter pri spremljanju žarišč polarizacije na spletu in zunaj njega, s tem pa pri izboljšanju socialne kohezije in ohranjanju demokratičnih idealov. Skupaj z javnimi organi in civilno družbo lahko pripomore k zaščiti liberalne demokracije pred avtoritarnimi težnjami.

Zato se je EESO odločil, da bo tokratno nagrado za civilno družbo podelil neprofitnim pobudam, ki uspešno izvajajo preventivne ukrepe ter ukrepe zgodnjega opozarjanja in (po potrebi) umirjanja, s čimer zagotavljajo, da se demokratične vrednote spoštujejo, polarizacija ne postane škodljiva, enostranski diskurz pa ne vodi v nasilje.

SPOZNAJTE NAGRAJENCE

EESO je 15. nagrado za civilno družbo podelil trem dobitnikom iz Slovaške, Belgije in Francije za njihovo vzorno delo v boju proti negativni polarizaciji po Evropi. Nagrajenci so bili razglašeni 20. marca na podelitvi nagrad v okviru [tedna civilne družbe](#).

Nagrajenci so prejeli tudi finančno nagrado: prvi 14.000 EUR, drugouvrščena pa vsak po 9000 EUR.

ZMAGOVALEC: **Slovaško debatno društvo**, Slovaška, za *olimpijado kritičnega razmišljanja*.

[Slovaško debatno društvo](#) je nevladna slovaška organizacija. Njegova naloga je spodbujati odprtost in kritično razmišljanje ter aktivno državljanstvo med slovaško mladino. Z vrsto programov uči mlade, kako oceniti dejstva in mnenja, oblikovati lastne argumente in kritično obravnavati objave medijev, da bi našli verodostojne vire informacij. S tem organizacija ustvarja prostor za odprto in javno razpravo o ključnih vprašanjih, s katerimi se sooča slovaška družba.

Eden najuspešnejših programov, ki se je začel leta 2021, je **olimpijada kritičnega razmišljanja**, ki je že zelo popularna in lani je nastopilo skoraj 9000 dijakov iz več kot 300 šol. Ta inovativni projekt je tekmovanje, ki krepi odpornost proti napačnim informacijam med dijaki. Na Slovaškem so dezinformacije pogoste: 61 % Slovakov ne verjame medijem, več kot polovica pa verjame v kakšno teorijo zarote. S to olimpijado se direktno spopada s tem izzivom in krepi medijska pismenost ter spreminjajo potrošniške navade mladih.

Tekmovanje je razdeljeno na tri starostne skupine učencev (od 8. do 13. razreda), v katerih se udeleženci v treh krogih soočajo z vrsto resničnih medijskih izzivov. Naloge so zasnovane tako, da odražajo vsebino, ki so ji učenci lahko izpostavljeni v vsakdanjem življenju. Analizirajo videoposnetke s TikToka, preverjajo dejstva vsebine, ustvarjene z umetno inteligenco, in ocenjujejo objave na Instagramu ter poskušajo razlikovati med

resničnostjo in napačnimi informacijami. Dijaki sodelujejo tudi v javnem nastopanju, v katerem morajo svoje argumente predstaviti drugim dijakom.

„Olimpijada kritičnega razmišljanja pomaga depolarizirati družbo, saj na tisoče učencev uči, da se vključijo v različne poglede, prepoznajo kognitivne pristranskosti in konstruktivno izražajo svoja stališča,“ je dejal **Richard Vaško**, ustanovitelj in koordinator programa. „S krepitvijo kritičnega razmišljanja in medijske pismenosti s temi ukrepi, ki temeljijo na znanjih in spretnostih, mladim omogočamo, da ne nasedajo napačnim informacijam in da znajo oceniti družbene razprave.“

DRUGO MESTO: Reporters d'Espoirs, Francija, za *Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs*

[Poročevalci upanja](#) je francoska nepridobitna organizacija, ustanovljena leta 2003. Uvedla je pristop „novinarstva rešitev“, ki je zdaj razširjena oblika novinarstva, ki išče odgovore na izzive, s katerimi se danes sooča družba. Organizacija spodbuja novinarje, naj sprejmejo to pozitivno miselnost, ter z vrsto nagrad nagrajuje najboljše poročanje in uredniške inovacije novinarjev in mladih.

Prix Européen Jeunes Reporters d'Espoirs (Evropska nagrada za mlade poročevalce upanja) je pobuda za nagrajevanje in usposabljanje novinarjev na področju novinarstva v francoskem jeziku. Večplastni program kandidatom ponuja spoznavanje novinarstva rešitev na spletnem tečaju, ki poteka v navezavi s šolo novinarstva Aix-Marseille. Vsakega kandidata spremlja tudi mentor, ki mu pomaga izboljšati pisno in govorno komunikacijo, uči pa ga tudi uspešnega nagovarjanja (pitching). Zmagovalci so povabljeni v Pariz na 48-urni študijski obisk, med katerim se srečajo z drugimi podobno mislečimi novinarji in strokovnjaki iz vse Evrope. Na koncu šestim nagrajencem podelijo nagrado v višini 10.000 EUR.

„Boj proti polarizaciji je neločljivo povezan z metodo novinarstva rešitev s prikazovanjem kompleksnosti sveta in raznolikosti akterjev na vseh ravneh in v vseh državah (ločeno ali skupaj) ter z opisom možnosti za lokalizirane pobude“, je dejal direktor organizacije Reporters d'Espoirs **Gilles Vanderpooten**.

Prva tri leta so prejeli več kot 400 prijav iz 25 držav. Letos pa dobro kaže, da bo več kot 300 prijav. Organizacija je podprla že več kot 75 kandidatov pri izboljšanju njihovega pisnega in ustnega izražanja v francoščini.

To idejo je enostavno posnemati in ekipa že razpravlja z novinarji v Španiji, Italiji in Belgiji, da bi se povezala z njimi in razširila nagrado.

„Naš cilj je razširiti nagrado iz francosko govorečega sveta v druge jezike Evropske unije,“ je dejal g. Vanderpooten. „To je ključnega pomena, da se vse več mladih vključi v „Evropo rešitev“.

TRETJE MESTO: FEC Diversité asbl, Belgija, za projekt *ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se désintoxiquer*

V Evropi in po svetu se pojavlja vse več desničarskih ideologij. Skrajno desničarske stranke postajajo vse večje in populizem narašča. Belgijska nepridobitna organizacija [FEC Diversité](#) je oblikovala način za nasprotovanje tem stališčem učiteljev, sindikatov in navadnih državljanov.

ESCAPE GAME EXTREME DROITE pour se désintoxiquer je igra, ki igralcem omogoča, da se „dekontaminirajo“ od idej skrajne desnice na zabaven in zanimiv način. Igralci so obveščeni, da so bili okuženi s skrajno desničarskimi ideologijami in se morajo z vrsto nalog dekontaminirati. Pri tem se učijo, kako se skrajno desničarske ideje širijo v družbi.

Igra je sestavljena iz štirih con. V vsaki so posebni testi, ki jih morajo igralci opraviti. V coni A sodelujejo v razpravah o vplivu skrajne desnice na delovnem mestu prek interakcije z 19 predmeti. V coni B berejo resnična pričevanja migrantov, da bi razumeli njihovo potovanje v Evropo. V coni C avdioposnetek „govora skrajne desnice“ spremlja niz slik. V coni D pa se morajo soočiti s poročilom o skrajno desni stranki, nakar morajo rešiti križanko.

Ta igra vključuje trenerje v zaščitni opremi s plinskimi maskami in maskami, ki spreminjajo glas. Namen teh izzivov je vključiti vseh pet čutil, da bi vse to resnično izkusili in povečali ozaveščenost o tem, kaj ogroža demokracijo v Evropi.

Od začetka junija 2023 se je „dekontaminiralo“ že skoraj 1000 igralcev in ideja se širi med sindikati, organizacijami in šolami v Belgiji in drugod. Igre so se udeležili tudi udeleženci iz Francije in Bolgarije, da bi jo uvedli drugje.

„Ponosni smo, da smo razvili inovativno izobraževalno orodje, ki vprašanje skrajno desničarskih idej obravnava na privlačen in interaktiven način,“ je dejala **Malika Borbouse** iz FEC Diversité. „S spodbujanjem dialoga in kolektivnega razmišljanja naša pobuda prispeva k zmanjšanju napetosti in spodbujanju bolj vključujoče družbe.“

Spoznavajte še nekaj kandidatov

Letošnja nagrada je pritegnila 58 prijav posameznikov, zasebnih podjetij in organizacij civilne družbe iz številnih držav članic EU.

Prijave obsegajo najrazličnejše teme, od udejstvovanja in opolnomočenja mladih do socialne kohezije in vključevanja, od medijske pismenosti in dezinformacij do človekovih pravic in enakosti spolov.

Številne pobude odpravljajo vzroke problema in prispevajo k preprečevanju polarizacije.

Namen pobude **Euth Voices for Social Change**, ki jo vodi nepridobitna grška organizacija [Youthmakers Hub](#), je opolnomočiti mlade, da v svojih skupnostih ustvarjajo pozitivne spremembe. Ti projekti odpravljajo škodljivo polarizacijo in negujejo kulturo strpnosti, saj spodbujajo ljudi, da sodelujejo v konstruktivnem dialogu in se vzdržijo razdiralnih diskurzov, na primer s tečaji digitalne pismenosti in ustvarjanjem podkastov.

Nekateri drugi projekti so namenjeni boju proti polarizirajočemu diskurzu in radikalizaciji. Premoščajo kulturne, etnične in generacijske vrzeli, obravnavajo razdore v družbi, negujejo medsebojno razumevanje in sodelovanje, branijo temeljne pravice in spodbujajo socialno kohezijo.

DEMDIS Digital Discussion je pobuda slovaške organizacije [DEMDIS](#), ki je ustvarila spletno platformo za gostitev pravični digitalnih razprav, in sicer tudi o spornih temah. Uporabniki glasujejo o izjavah in so razvrščeni v različne mnenjske skupine. Projekt z iskanjem skupnih točk gradi mostove med temi polariziranimi skupinami.

Organizacija [The Baltic Human Rights Society](#) je ustvarila platformo **Human Rights Guide**, s pomočjo katere si lahko civilna družba prizadeva za spoštovanje temeljnih pravic. Platforma je namenjena izobraževanju o človekovih pravicah ter ponuja večjezična pojasnila o tem, kako lahko človekove pravice delujejo in bi morale delovati v konkretnih vsakdanjih situacijah.

Med letošnjimi prispevki je bila tudi vrsta kulturnih in umetniških pristopov k boju proti polarizaciji, kot je **Atlas géopolitique de la culture et des médias indépendants en Europe** društva [Arty Farty](#). Namen te pobude je mreži neodvisnih kulturnih in medijskih organizacij po vsej Evropi predstaviti prednostne teme, kot so vključevanje, zmanjšanje teritorialnih razlik in boj proti dezinformacijam. Takšni projekti so dokaz preobrazbene moči, ki jo lahko imajo kultura in mediji pri odpravljanju polarizacije v družbi.

Dan evropske državljanske pobude 2025: vse možnosti še niso izkoriš?ene

Evropska državljanska pobuda se je izkazala za učinkovito orodje za povečanje udeležbe državljanov v političnem življenju EU. Vendar jo je treba okrepiti, če se želimo izogniti tveganju, da bi se institucije EU odtujile od državljanov.

[Evropska državljanska pobuda](#) je participativen mehanizem EU, namenjen krepitvi neposredne demokracije s tem, da najmanj enemu milijonu državljanov EU (z določenim najmanjšim številom prebivalcev iz vsaj sedmih držav članic) omogoča, da Evropsko komisijo pozovejo k preložitvi akta na področju, na katerem so države članice svojo pristojnost prenesle na EU.

Od leta 2012, ko je bila evropska državljanska pobuda uvedena, je Evropska komisija prejela 119 pobud, njihovi organizatorji pa so zbrali približno 20 milijonov podpisov. Doslej je bilo 11 pobud ocenjenih kot uspešnih in 10 jih je že prejelo odgovor Komisije.

[Dan evropske državljanske pobude](#), ki ga vsako leto organizira Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO), je pomemben forum in platforma, na kateri si lahko registrirani in prihodnji organizatorji in deležniki evropske državljanske pobude izmenjujejo informacije in izkušnje ter javnosti predstavijo svojo pobudo in z njo povezane dejavnosti.

Letošnji dan evropske državljanske pobude je potekal 18. marca med tednom civilne družbe.

„EU bi morala sprejeti nadaljnje ukrepe za participativno demokracijo, ki bi dopolnila predstavniško. Evropska državljanska pobuda je resnično prvo orodje participativne demokracije na nadnacionalni ravni,“ je pojasnil **Laurențiu Plosceanu**, podpredsednik EESO, pristojen za komuniciranje.

Po besedah evropske varuhinje človekovih pravic **Terese Anjinho** je ta pobuda močno orodje, vendar njene možnosti še niso popolnoma izkoriščene. „Izboljšati moramo komuniciranje o njenem namenu in delovanju, pa tudi kampanje ozaveščanja, da bodo ljudje dobro obveščeni o tem, kaj lahko z evropsko državljansko

pobudo dosežejo in česa ne, ter bodo ukrepali. Da bi evropska državljanska pobuda ostala koristno orodje, pa so potrebni preglednost, poštenost in komuniciranje. Če nam to ne bo uspelo, tudi ne bomo mogli ohraniti zaupanja v to orodje in tudi ne v prihodnost naše Unije," je še povedala varuhinja Anjinho.

Na dnevu evropske državljanske pobude je bilo predstavljenih devet pobud, med drugim v zvezi z dostopom do vode, prehransko varnostjo, splavom, pravicami oseb LGBTQ+, zaščito zgradb pred rušenjem, varstvom dediščine v videoigricah, novim modelom zmanjšanja emisij z zračnimi kvotami (*Air-Quotas*) ter novimi standardi za uporabo psihedelikov v zdravstvene namene.

V odgovor na pozive k zaščiti financiranja za evropske državljanske pobude je **Adriana Mungiu**, vodja ekipe za evropsko državljansko pobudo v generalnem sekretariatu Komisije, aktiviste pozvala, naj ne čakajo na nove in še precej oddaljene proračunske rešitve, ki bi bile namenjene samo pobudi. Namesto tega naj bolje izkoristijo razpoložljiva sredstva v sedanjem proračunu EU, vključno s poglavji o udeležbi državljanov. (at)

Trije načini, kako z evropsko državljansko pobudo Evropo približati državljanom

Daniela Vancic

Evropska državljanska pobuda je resnično edinstvena: nikjer na svetu ni podobnega orodja, s katerim lahko državljani neposredno vplivajo na zakonodajo. Vendar pa še vedno ni deležna priznanja, ki si ga zasluži, piše Daniela Vancic, ki je pri organizaciji Democracy International pristojna za evropsko politiko in zastopanje interesov. Predstavila nam je tri ideje za

večjo učinkovitost evropske državljanske pobude.

[Evropska državljanska pobuda](#) je eno najmočnejših demokratičnih orodij EU, takoj za evropskimi volitvami. V 13 letih obstoja je mobilizirala več kot 20 milijonov državljanov in se izkazala za pomembno platformo za sodelovanje. Kljub svojemu potencialu pa evropska državljanska pobuda le redko prejme priznanje, ki si ga zasluži.

V nadaljevanju so pojasnjeni razlogi, zakaj je evropska državljanska pobuda pomembna, in predstavljene tri ideje, kako povečati njen učinek.

Vloga evropske državljanske pobude v polariziranem svetu

Zakaj je evropska državljanska pobuda tako edinstvena? Nikjer drugje na svetu ni takšnega orodja. Evropska državljanska pobuda državljanom omogoča, da neposredno vplivajo na zakonodajo, s tem ko v vsaj sedmih državah članicah EU zberejo podporo. V času, ko se politična polarizacija povečuje, evropska državljanska pobuda deluje kot ključen most med državljani in oblikovalci politik, saj podpira sodelovanje, povezuje in spodbuja resnične spremembe.

Bistvo evropske državljanske pobude je spodbuditi ljudi k udeležbi pri oblikovanju politike. Povezuje različne skupine, spodbuja javno razpravo in krepi glas ljudi na evropskem prizorišču. Pobuda [My Voice, My Choice](#) (Moj glas, moja izbira), za katero je bilo nedavno zbranih več kot milijon podpisov, je na primer mobilizirala mrežo aktivistov, organizacij in javnih osebnosti (vključno z mednarodnimi osebnostmi, kot je Barack Obama) in sprožila širšo razpravo o temeljnih vrednotah. S tem se ustvarja dodana vrednost ne le za zadevni cilj, temveč tudi za demokracijo.

Pravočasno ukrepanje je ključnega pomena

Evropska državljanska pobuda ima ogromen demokratični potencial, vendar je za njegovo popolno sprostitve bistveno pravočasno ukrepanje institucij EU. Čeprav so nekatere pobude, kot je kampanja [End the Cage Age](#) (Končajmo dobo kletk), privedle do pozitivnih sprememb politik EU, pogosto preteče precej časa med izrazom podpore javnosti evropski državljanski pobudi in nadaljnjim zakonodajnim ukrepanjem v zvezi z njo. To lahko pomeni razočaranje za državljane in civilno družbo, ki lahko izgubijo zaupanje v ta proces.

Za ohranitev dinamike bi morala EU razmisliti o hitrejšem odzivu na evropske državljanske pobude, ki prejmejo izjemno močno javno podporo. Čeprav je za zakonodajo EU potreben čas, je treba evropski državljanski pobudi, ki uživa jasno in široko podporo, nameniti posebno pozornost. Za državljane bi morala biti pretvorba njihovih zamisli v dejanja vidna, da bi evropska državljanska pobuda postala katalizator takojšnjih sprememb in orodje vplivanja.

Vloga organizacij civilne družbe pri spodbujanju reforme EU

Organizacije civilne družbe so od nekdaj v središču evropske državljanske pobude, saj mobilizirajo državljane in ozaveščajo o potencialu tega orodja. Organizacije, kot je Democracy International, že od samega začetka pomembno prispevajo k razvoju in podpori evropske državljanske pobude. Vendar se vloga civilne družbe pri tem ne konča.

Te organizacije se morajo še naprej zavzemati za reforme, ki lahko okrepijo evropsko državljansko pobudo kot demokratični instrument. Tako bi na primer morali omogočiti, da se v okviru evropske državljanske pobude predlagajo spremembe pogodb EU. To še vedno ni mogoče, vendar bi lahko močno vplivalo na prihodnost Evrope. Posvetovanja o reformi pogodb se odvijajo in vse bolj se uveljavlja spoznanje, da EU potrebuje pogodbo, ki bo upoštevala izzive in priložnosti našega časa. Zato je bolj kot kdaj koli prej pomembno razširiti evropsko državljansko pobudo, da bodo državljani lahko sodelovali v tej razpravi.

Evropska državljanska pobuda kot navdih za politiko

Evropska državljanska pobuda mora biti ambicioznejša. Ena od zamisli za sprostitve njenega celotnega potenciala je, da se evropske državljanske pobude upoštevajo, tudi če ne izpolnjujejo uradnih meril za evropsko državljansko pobudo. Vsaka odlična zamisel ne bo dosegla praga enega milijona podpisov, vendar to ne pomeni, da je ni vredno obravnavati. Vodenje kampanje evropske državljanske pobude ni lahka naloga, zlasti kadar vključuje prizadevanja prek meja, v različnih jezikih in državah. Vendar za nekatere najboljše zamisli morda ne bo dovolj sredstev, da bi izpolnile visoke zahteve za uspešnost evropske državljanske pobude.

Evropska državljanska pobuda *Akt o enotni tarifi za komunikacije* leta 2012 na primer ni bila uspešna glede na standardno opredelitev, vendar pa je spodbudila politiko „gostovanje kot doma“, ki se je začela izvajati pet let pozneje in je prinesla koristi za milijone mobilnih Evropejcev, ki lahko zdaj brezplačno uporabljajo

podatkovno gostovanje prek meja. To kaže, da lahko tudi evropske državljanske pobude, ki ne zberejo dovolj podpisov, sprožijo spremembe politike. EU bi morala biti odprta za razmislek o vseh pobudah državljanov, tudi tistih, ki ne dosegajo praga enega milijona podpisov, in jih uporabiti kot navdih za prihodnjo zakonodajo.

Glavna spoznanja

Evropska državljanska pobuda je izjemno dragoceno orodje za krepitev demokracije v Evropi, zlasti v času, ko so demokratične vrednote po vsem svetu ogrožene. Državljanom omogoča, da svoje zamisli predstavijo na ravni EU, mobilizirajo javno podporo in dosežejo konkreten učinek. Evropska državljanska pobuda dozoreva in čas je, da se razmisli o tem, kako okrepiti to edinstveno orodje ter ustvariti močnejšo in neposrednejšo povezavo med državljani in institucijami.

Z nadaljnjo podporo civilne družbe lahko evropska državljanska pobuda prispeva k oblikovanju bolj participativne in odzivne Evropske unije ter utrdi njeno vodilno vlogo v svetu na področju demokracije.

*Daniela Vancic je pri organizaciji [Democracy International](#) pristojna za evropsko politiko in zastopanje interesov in se od leta 2017 zavzema za participativno in neposredno demokracijo. S postopki, povezanimi z državljansko udeležbo, ima več kot deset let izkušenj ter je priznana strokovnjakinja za evropsko državljansko pobudo. Leta 2022 je bila sourednica knjige *Complementary Democracy: The Art of Deliberative Listening*.*

[Evropska državljanska pobuda : ve? kot 1,2 milijona podpisov za pravico do splava](#)

[Evropska državljanska pobuda](#) *My Voice, My Choice* (Moj glas, moja izbira) se zavzema za pravico vseh žensk v EU do varnega in dostopnega

splava. Pobudo, ki je bila uvedena aprila 2024, usklajuje slovenski Inštitut 8. marec, zanjo pa je bilo že veliko pred rokom zbranih več kot en milijon podpisov. *EESO info* se je z organizatorji pogovarjal o tem, zakaj je njihova kampanja v sedanjem političnem ozračju pomembna in kje ženske vse bolj izgubljajo nadzor nad svojimi reproduktivnimi pravicami.

Kaj vas je spodbudilo k pobudi *My Voice, My Choice* in kaj je vaš končni cilj?

O kampanji za zaščito pravice do splava v Evropi smo začeli razmišljati skoraj pred tremi leti, ko so ZDA ovrgele rabsodbo *Roe proti Wade*. Ženske v ZDA so preko noči izgubile svojo ustavno pravico in takoj nam je bilo jasno, da je treba pravico do prekinitve nosečnosti zašiti tudi v Evropi. Na Poljskem, kjer zaradi skoraj popolne prepovedi splava ženske umirajo v bolnišnicah, so v zadnjih letih potekali največji protesti za zaščito pravice do splava. Ženskam na Malti še vedno grozi zapor, če se odločijo za splav. Giorgia Meloni je nasprotnikom splava letos dovolila, da protestirajo v klinikah za splav in nadlegujejo ženske, ki so se odločile zanj. Več kot 20 milijonov žensk v Evropi nima možnosti, da bi prekinile nosečnost.

Zato smo začeli kampanjo *My Voice, My Choice*. Pri pripravi predloga smo sodelovali s skupino mednarodnih pravnikov in vzpostavili smo močno mrežo organizacij iz vse Evrope.

Naš cilj je zaščititi pravico do splava na ravni EU in dostop do njega, ne le za ženske, ki morajo zdaj zaradi prepovedi splava (na primer na Malti in Poljskem) ali zaradi visoke stopnje ugovora vesti (na primer v Italiji in na Hrvaškem) odpotovati v drugo državo, temveč tudi za ženske, ki si splava ne morejo privoščiti (na primer v Nemčiji ali Avstriji).

Naša kampanja je nujna ravno zaradi sedanjega političnega ozračja. Združiti se moramo in pokazati, da večina ljudi podpira pravico do splava in zavrača omejevanje reproduktivne svobode. Večina Evropejcev je za pravico do splava, mi pa moramo to pravico braniti z združenimi močmi.

Kaj konkretno pričakujete od Evropske komisije? Kako naj ukrepa, če pa je zdravje področje, ki je v pristojnosti držav članic?

Evropski komisiji predlagamo, naj uvede finančni mehanizem za kritje stroškov splava, ki bi se mu države članice lahko prostovoljno pridružile. Deloval bi podobno kot programi za preprečevanje in zdravljenje raka.

Naš predlog je, da nikomur, ki mora iz tega razloga odpotovati v drugo državo – naj bo to zaradi strogih omejitev v domovini ali visoke stopnje ugovora vesti –, postopka ne bi bilo treba plačati iz lastnega žepa. Trenutno na tisoče žensk potuje v druge države, kjer včasih za postopek plačajo več tisoč evrov. Tega si ne more privoščiti vsak.

Prekinitev nosečnosti morda ni v pristojnosti Evropske komisije, finančni programi na področju zdravstvenega varstva pa so, in zato smo lahko našo evropsko državljansko pobudo tudi registrirali.

Zakaj ste se odločili, da si za vaš cilj prizadevate z evropsko državljansko pobudo? Kako ocenjujete možnost, da bo Komisija odgovorila pozitivno?

Naša organizacija, slovenski [Inštitut 8. marec](#), ki usklajuje kampanjo *My Voice, My Choice*, ima bogate izkušnje z državljanskimi pobudami, zbiranjem podpisov in referendumi. Z mehanizmi državljanskih pobud smo v Sloveniji uspešno spremenili že 15 zakonov in zmagali na dveh državnih referendumih. Zato smo iskali podobno orodje neposredne demokracije na ravni EU in odkrili evropsko državljansko pobudo. Želeli smo doseči konkretne spremembe, ki bodo trajno vplivale na reproduktivne pravice vsakogar v Evropi, in sklenili, da začnemo zbirati podpise.

Našo kampanjo že od začetka podpirajo vse levosredinske politične skupine v Evropskem parlamentu, znani državni politiki in mnoge države članice EU, dobre povezave in odnose pa imamo tudi z evropskimi komisarji. Upamo, da bodo prisluhnili več kot 1,2 milijonu ljudi, ki podpirajo našo pobudo.

Kako ste uspeli mobilizirati ljudi iz različnih držav EU, da so podprli vašo pobudo in pomagali pri zbiranju podpisov? Kako seznanjate z njo?

Med kampanjo smo izgradili trdno mrežo z več kot 300 organizacijami in čudovito skupnost, ki jo sestavlja več kot 2000 prostovoljcev iz vse Evrope. Naši prostovoljci so zbirali podpise na ulicah evropskih mest in po vaseh. Uspelo nam je, da smo zelo prisotni na [Instagramu](#), uporabljamo pa tudi kanale, kot so [Facebook](#), [TikTok](#), YouTube, [BlueSky](#), [X](#) in druge platforme družbenih medijev.

Milijon podpisov, ki so potrebni za evropsko državljansko pobudo, ste zbrali že mesec dni pred rokom. Kakšne povratne informacije in podporo, vključno s finančno, ste prejeli doslej?

Milijon podpisov smo nabrali po devetih mesecih, decembra, in zbiranje smo zaključili pred rokom z 1,2 milijona podpisniki.

To nam je uspelo s pomočjo naše mreže in skupnosti. Poleg tega smo se med kampanjo potegovali za različna finančna sredstva, da bi jo lahko nadaljevali. Za kampanjo smo prejeli nagrado Slovenskega sociološkega društva, smo pa tudi kandidati za nagrado SozialMarie. Pridobili smo podporo vseh levosredinskih političnih skupin v Evropskem parlamentu in podporo posameznih evropskih poslancev, podpredsednika Evropskega parlamenta **Nicolaeja Ștefănuțe**, francoske senatorke **Melanie Vogel**, slovenske predsednice **Nataše Pirc Musar** in predsednika slovenske vlade **Robertu Goloba**. Kampanjo podpira tudi mnogo aktivistov in posameznikov iz različnih držav EU, na primer **Luisa Neubauer** iz Nemčije in **Alice Coffin** iz Francije.

My Voice, My Choice je pobuda, ki postaja eno največjih evropskih feminističnih gibanj. Pri njej sodeluje več kot 300 organizacij, brezštevilni podporniki in angažirani posamezniki iz vse EU, ki si skupaj prizadevajo za pravico do varnega in dostopnega splava v Evropski uniji.

Resnico o vojni izvemo od tistih, ki jo doživljajo

Tatiana Povalyaeva je bila skupaj s svojimi učenci predstavnica Ukrajine na letošnjem dogodku Vaša Evropa, vaš glas! Kot učiteljica na srednji šoli v Harkovu je svoj razred nazadnje v živo poučevala februarja 2022, od takrat pa poučuje samo še prek spleta. Predstavila nam je izzive, s katerimi se srečuje pri

izobraževanju v mestu, ki je od ruske meje oddaljeno le 40 kilometrov in je od začetka vojne tarča stalnih napadov.

Kako je vojna vplivala na vas kot učiteljico, na vašo zmožnost poučevanja in na splošno na izobraževalni sistem v Ukrajini?

Danes skoraj vse šole v Harkovu pouk izvajajo prek spleta, ker nimamo dovolj zaklonišč, kjer bi bili naši učenci med poukom v živo varni. To zdaj počnemo že tri leta, svoje učence sem v razredu nazadnje v živo videla 23. februarja 2022. Številni učenci so morali državo zapustiti. Zdaj živijo v različnih evropskih državah in kot učiteljica sem zaradi tega zelo žalostna. Svoje učence pogrešam. Vem, da se morajo spopadati s številnimi izzivi. Včasih morajo obiskovati tako evropske kot ukrajinske šole, kar je zanje zelo obremenjujoče. Tisti, ki smo ostali v Ukrajini, pa smo stalno v nevarnosti. Tega si ne zasluži nihče.

Nikoli doslej nam ni bilo treba poučevati in nuditi podporo učencem v času vojne. Zame je eden največjih izzivov, da nekaterim učencem ne morem pomagati. Moje znanje in izkušnje včasih niso dovolj, da bi jim lahko pomagala pri reševanju zdravstvenih težav zaradi stresa in s tem povezanih posledic. Videla sem, da so se učenci osebno zelo spremenili zaradi posttravmatske stresne motnje, zato je v tem primeru bolj nujna pomoč zdravnikov kot učiteljev. Hudo mi je, da svojih učencev ne morem obvarovati pred temi težavami. Vendar smo jim še vedno blizu, pripravljeni pomagati, jih podpreti in poskrbeti zanje.

Tudi sama moram obdržati odpornost, da bom lahko pomagala svojim učencem, ne samo na področju izobraževanja, temveč tudi v zvezi z drugimi vidiki v življenju. Močan in odporen učitelj lahko učencem ponudi več, vendar se sprašujem, kako naj ohranimo moč. Učitelji, ki živimo in poučujemo v času vojne, prav tako potrebujemo podporo kot vsi drugi, saj podpiramo tudi otroke, ki so naša prihodnost. Bolj kot je učitelj

pozitivno naravnani, več podpore in oskrbe lahko nudi svojim učencem.

Zakaj je po vašem mnenju pomembno spodbujati vaše učence, da se zanimajo za politiko ali državljansko udejstvovanje ali da se udeležujejo mednarodnih dogodkov, kot je ta?

Ena od glavnih nalog učiteljev je učence spodbujati k aktivizmu. Še pomembneje pa je, da jih navdihujemo, naj bodo dejavni v političnem življenju, saj politika pomembno vpliva na življenje ljudi in ponuja dragoceno priložnost za podajanje idej in rešitev za številne težave, s katerimi se danes soočamo.

Učenci z udeležbo na mednarodnih dogodkih, kot je *Vaša Evropa, vaš glas!* svoje ideje predstavijo obiskovalcem in podpornikom, s sodelovanjem iščejo najboljše rešitve in izmenjujejo dragocene izkušnje. Ob druženju z vrstniki se jim nedvomno omogoči razmislek o tem, kako napredujejo, kakšne načrte, cilje in obete imajo ter kako bi lahko še osebno zrasli.

Kaj bi kot učiteljica v Ukrajini v tem trenutku želeli sporočiti drugim učiteljem ali šolam?

Kolegom in učencem bi želela sporočiti tri stvari. Kot prvo bi jim povedala, da lahko pravo resnico o vojni izvedo le od ljudi, ki jo doživljajo.

Kot drugo se moramo zavedati pomena enotnosti, da lahko pomagamo drugim in smo pripravljeni na preprečevanje katastrofalnih dogodkov, pa tudi tega, da je pomembno biti del močne skupnosti s skupnimi moralnimi vrednotami, interesi in obeti za prihodnost.

Kot tretje in po mojem mnenju najbolj življenjsko dejstvo pa je, da smo živi, se v življenju borimo in dosegamo rezultate. Izboljšujemo se in upamo na najboljše. Trudimo se dokazati, da tudi v najtežjih časih obstajata upanje in želja po obstanku. Spoštujemo vse, ki žrtvujejo svoje življenje za našo neodvisno prihodnost, in jim v čim večji meri pomagamo. Hvaležni smo vsem, ki nam pomagajo.

Ukrajinski učenci se udeležujejo številnih domačih in mednarodnih dogodkov, tekmovanj in olimpijskih iger, kjer dosegajo odlične rezultate in so deležni svetovnega priznanja. Hkrati se učimo, kako fizično, intelektualno in čustveno preživeti v najtežjih življenjskih razmerah in tako dobiti nove življenjske izkušnje v središču Evrope.

Tatiana Povalyaeva že skoraj 26 let poučuje angleščino na ukrajinski šoli Lyceum 99 v Harkovu. Letos se je skupaj s svojimi učenci udeležila dogodka Vaša Evropa, vaš glas!

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Avtorji prispevkov

Chrysanthi Kokkini (ck)
Claudia-Paige Watson Brown (cpwb)
Daniela Vincenti (dv)
Dimitra Panagiotou (dm)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)

Joanna Harnett (jh)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Leonard Mallett (lm)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanias (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Samantha Falciatori (sf)
Parminder Shah (sp)
Thomas Kersten (tk)
Veronika Kadlecová (vk)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Naslov

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.